Cymraeg Mewn Ymarfer Proffesiynol 1
ECAD4020
2024-25

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Darlith 14:
Mae hi'n amser ysgrifennu
30.1.2025

n.evans@pcydds.ac.uk

Peniarth .cymru
RHAGOR iaith
CANOLFAN GWASANAETHAU CYMRAEG
WELSH LANGUAGE SERVICES CENTRE

Heddiw, byddwn ni'n:

- ystyried sut mae plentyn yn dysgu sut i ysgrifennu;
- edrych ar weithgareddau addas ar gyfer datblygu sgiliau ysgrifennu;
- ystyried **sut** i gynllunio tasg(au) sy'n datblygu sgiliau ysgrifennu.

Datblygu sgiliau Ysgrifennu

Dylid ystyried yn holistaidd y pedwar datganiad sy'n nodi'r hyn sy'n bwysig yn y Maes hwn. Golyga hyn y dylid archwilio gwahanol ieithoedd mewn perthynas â'i gilydd, yn ogystal â sgiliau gwrando, siarad, darllen ac **ysgrifennu**. Golyga hyn hefyd y dylid ystyried dysgu am a thrwy lenyddiaeth fel rhywbeth sy'n cyfrannu at holl agweddau dysgu am ieithoedd. Mae'r datganiadau yn cefnogi a chadarnhau'i gilydd. Gyda'i gilydd maen nhw'n cyfrannu at wireddu pedwar diben y cwricwlwm.

Llywodraeth Cymru (2020) Canllawniau Cwricwlwm i Gymru. Ar gael ar: https://hwb.gov.wales/api/storage/e5aad94a-d71a-471d-a869-6fa8bde9837e/canllawiau-cwricwlwm-i-gymru-070220.docx Gymru

Munud i feddwl …

Sut ydych chi'n meddwl mae plentyn yn dysgu sut i ysgrifennu?

Datblygu sgiliau echddygol

(fine motor skills)...

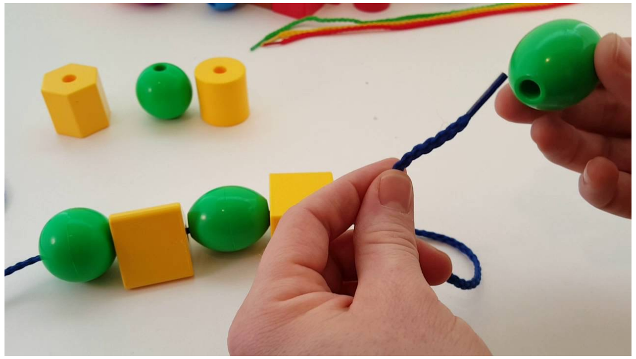

Datblygu sgiliau echddygol

(fine motor skills)...

Un elfen bwysig o ddatblygu llythrennedd yw'r cyfleoedd gaiff plant ifainc i farcio, hynny yw, i greu marc ar bapur, mewn tywod, gyda phaent neu, fel babi, gyda'i fys mewn bwyd.

(Siencyn a Richards, 2010, t.167)

Gwneud marciau …

- gwneud marciau
- sgriblo di-eglurhad
- sgriblo ag eglurhad
- ymgais i ysgrifennu llythrennau
- gweithio o'r chwith i'r dde

Dechrau ysgrifennu …

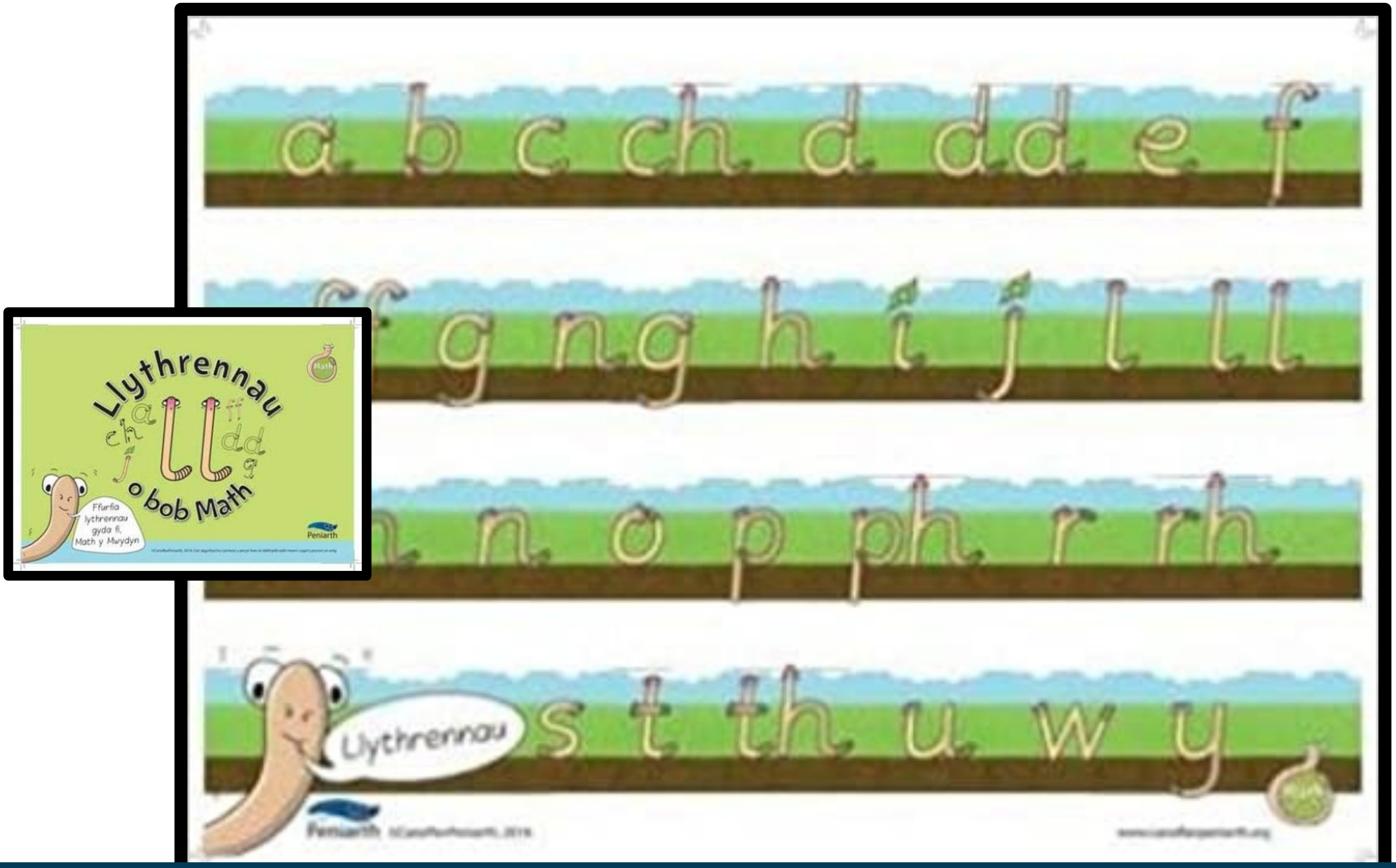

Cam cynnydd 1

Rwy'n gallu cyfathrebu gan wneud marciau, darlunio symbolau neu ysgrifennu llythrennau a geiriau mewn amrywiaeth o gyd-destunau.

Rwy'n dechrau ffurfio llythrennau'n gywir gan afael yn briodol yn yr offer ysgrifennu.

Rwy'n dechrau ysgrifennu gan ddefnyddio geiriau ac ymadroddion cyfarwydd.

Rwy'n gallu ysgrifennu geiriau ac ymadroddion gan ddefnyddio gwybodaeth am lythrennau a'r seiniau maen nhw'n eu cynrychioli.

Cysylltiad â rhaglen “Tric a Chlic”

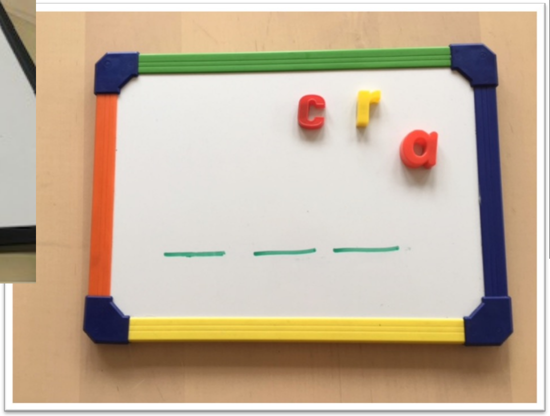

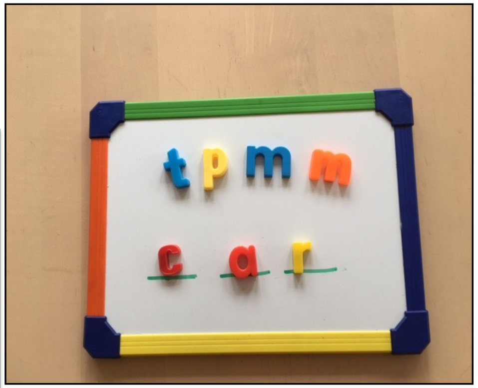

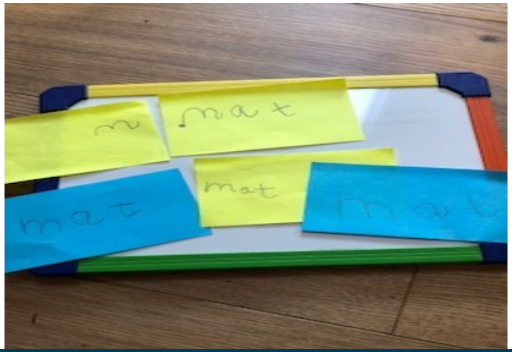

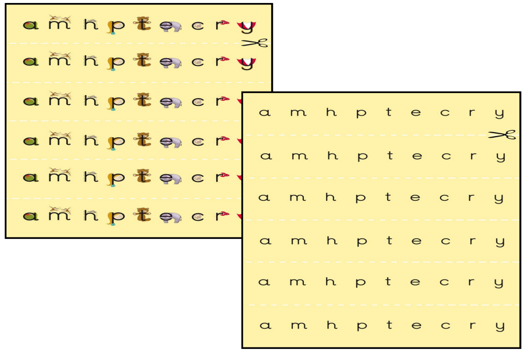

Dechrau ysgrifennu …

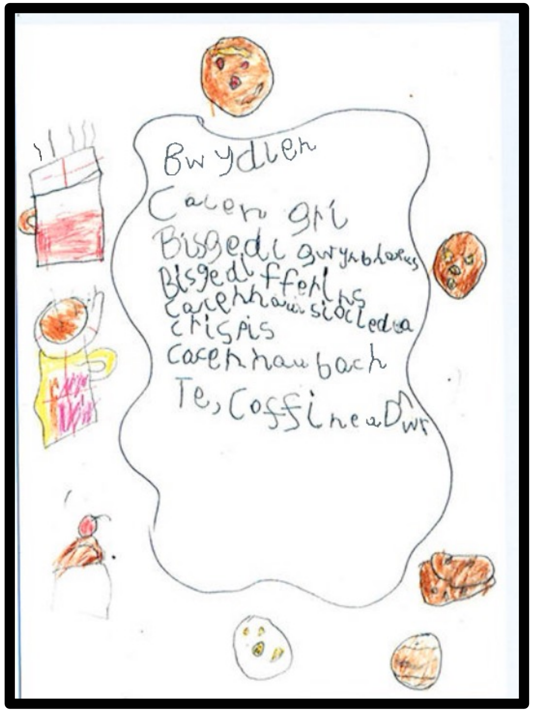

Cam cynnydd 1

Rwy'n gallu cyfathrebu gan wneud marciau, darlunio symbolau neu ysgrifennu llythrennau a geiriau mewn amrywiaeth o gyd-destunau.

Rwy'n dechrau ffurfio llythrennau'n gywir gan afael yn briodol yn yr offer ysgrifennu.

Rwy'n dechrau ysgrifennu gan ddefnyddio geiriau ac ymadroddion cyfarwydd.

Rwy'n gallu ysgrifennu geiriau ac ymadroddion gan ddefnyddio gwybodaeth am lythrennau a'r seiniau maen nhw'n eu cynrychioli.

- ysgrifennu gan ddefnyddio model
- llunio rhestrau

Achub ar bob cyfle …

- Rhaid rhoi cyfleoedd i ddisgyblion ddatblygu eu sgiliau ysgrifennu mewn ffordd naturiol, e.e. cymryd neges ffôn / cymryd archeb mewn caffi, a.y.y.b.

- Cofiwch ei bod hi'n bwysig i weld print ym mhob rhan o'r ystafell – yn y corneli chwarae a.y.y.b.

Y broses ysgrifennu

Gwrando → Seiniau / Llythrennau

↓

Geiriau

↓

Brawddegau

↓

Ysgrifennu estynedig

Dyma Aled Afal. Mae Aled Afal yn wyrdd.

2

Dechrau ysgrifennu'n annibynnol ...

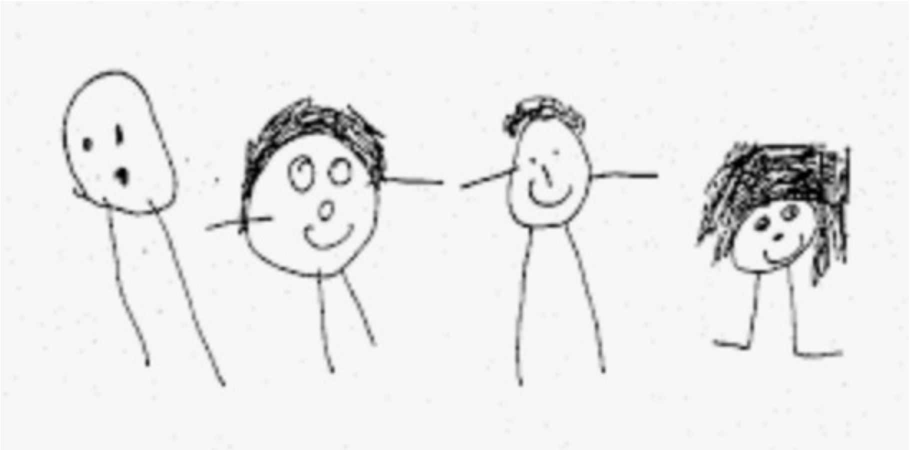

Pwy ...?

Dechrau ysgrifennu …

- ymdrechion i ysgrifennu brawddegau syml

- ysgrifennu brawddegau syml gan ddefnyddio llyfrau geiriau / geiriaduron
- ysgrifennu brawddegau syml gyda phriflythrennau, atalnod llawn, gofynodau

Llythrennau

Geiriau

Brawddegau

Ysgrifennu estynedig

Dyma Wendi Wlanog. Mae hi'n mynd am dro.

Cynhesu ar gyfer ysgrifennu…

mae

melyn

coch

glas

du

Pa un sy'n wahanol?

Cynhesu ar gyfer ysgrifennu…

Ysgrifennwch un gair sy'n dechrau â'r llythyren ….

Pa air sy'n cynnwys llythyren ddwbl?

mae

ar

coch

y goeden

dail

.

Ysgrifennwch y frawddeg.

Cynhesu ar gyfer ysgrifennu…

Ysgrifennwch un gair sy'n cynnwys llythyren ddwbl….

Cynhesu ar gyfer ysgrifennu…

Rydw i'n ______________________________.

Gorffennwch y frawddeg.

Cynhesu ar gyfer ysgrifennu…

Mae ______________________________.

Gorffennwch y frawddeg.

Cynhesu ar gyfer ysgrifennu…

Ble ______________________________?

Gorffennwch y frawddeg.

Dechrau ysgrifennu …

Ydych chi’n cofio’r sbardun yma’n cael ei ddefnyddio i ennyn trafodaeth wrth ddatblygu sgiliau llafar?

Defnyddio lluniau i ddatblygu iaith
(yn y Cyfnod Sylfaen)

Beth …?

Pa liw …?

Sawl …?

Faint o …?

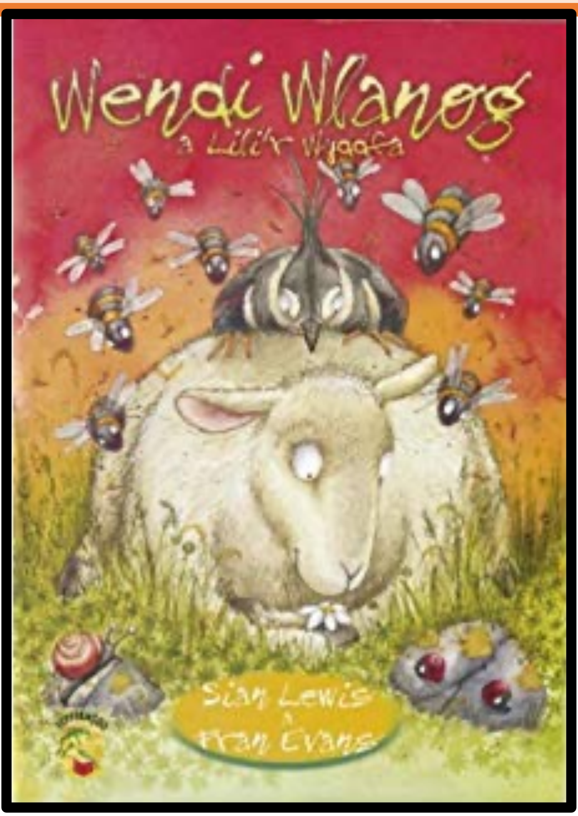

Oes …?

Ydy …?

Pam …?

Sut …?

Defnyddio lluniau i ddatblygu iaith
(yn y Cyfnod Sylfaen)

Beth …?

Pa liw …?

Sawl …?

Faint o …?

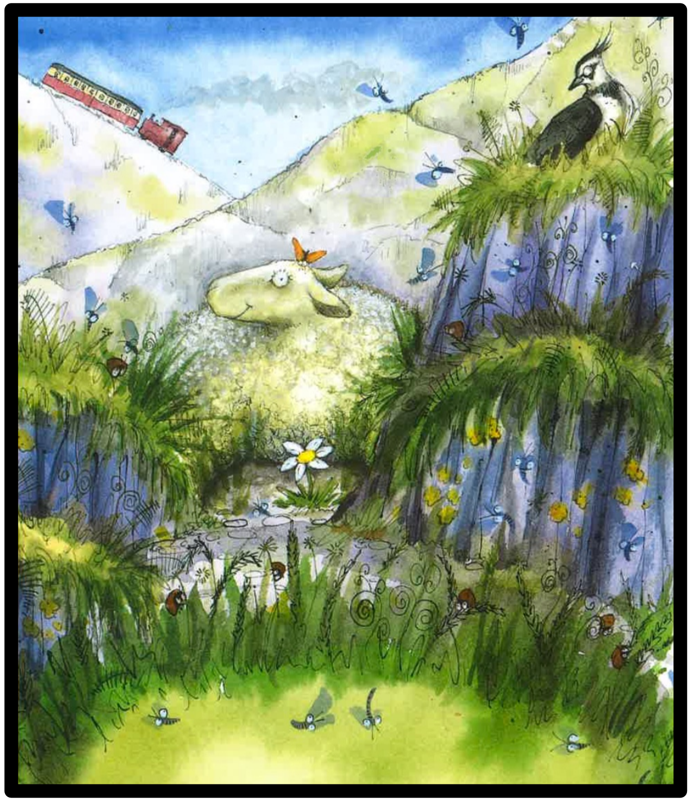

Oes …?

Ydy …?

Pam …?

Sut …?

Mae mynegi ein hunain drwy ieithoedd yn allweddol i gyfathrebu.

Cam cynnydd 1	Cam cynnydd 2	Cam cynnydd 3
	chyfnewid syniadau a gwybodaeth.	
Rwy'n gallu cyfathrebu gan wneud marciau, darlunio symbolau neu ysgrifennu llythrennau a geiriau mewn amrywiaeth o gyd-destunau. Rwy'n dechrau ffurfio llythrennau'n gywir gan afael yn briodol yn yr offer ysgrifennu.	Rwy'n gallu ysgrifennu'n ddarllenadwy.	Rwy'n gallu ysgrifennu'n ddarllenadwy a rhugl.
Rwy'n dechrau ysgrifennu gan ddefnyddio geiriau ac ymadroddion cyfarwydd. Rwy'n gallu ysgrifennu geiriau ac ymadroddion gan ddefnyddio gwybodaeth am lythrennau a'r seiniau maen nhw'n eu cynrychioli.	Rwy'n gallu sillafu geiriau afreolaidd cyffredin yn gywir. Rwy'n gallu defnyddio'r hyn rwy'n ei wybod am sain a phatrwm llythrennau yn gywir yn fy sillafu. Rwy'n gallu rhoi ymgais ar sillafu geiriau anoddach mewn ffordd resymol gan ddefnyddio ystod o strategaethau.	

Munud i feddwl …

Enwch gymaint ag y gallwch o ffurfiau ysgrifennu.

Ysgrifennu testun…

- rhestr
- disgrifiad
- stori
- ailadrodd
- rhagfynegi
- dyddiadur
- e-bost
- gwybodaeth / ffeithiol
- perswâd
- gwahoddiad
- cyfarwyddiadau
- llythyr

Pa gyfleoedd sydd i ddefnyddio'r stori hon i ddatblygu sgiliau ysgrifennu?

- rhestr
- gwybodaeth / ffeithiol
- stori
- rhagfynegi
- dyddiadur
- disgrifiad
- cyfarwyddiadau
- llythyr

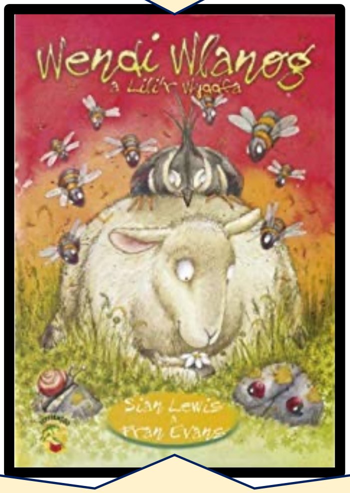

Crafu pen …

1. Tasg sy’n datblygu sgiliau llafar;

2. Tasg ysgrifennu: lefel gair

3. Tasg ysgrifennu: lefel brawddeg

4. Tasg ysgrifennu: lefel testun

Munud i feddwl …

D I O L C H